

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ŽMOGAUS TEISIŲ KOMITETAS**

2017 metų pavasario sesijos ir tarpresijinio laikotarpio komiteto veiklos
A T A S K A I T A

Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komiteto (toliau – Komitetas) veiklos ataskaita parengta vadovaujantis Seimo statuto nuostatomis ir patvirtinta 2017 m. rugsėjo 13 d. Komiteto posėdyje.

KOMITETO SUDĖTIS (iki 2017-06-06)

1. Valerijus SIMULIK – Komiteto pirmininkas
2. Leonard TALMONT – Komiteto pirmininko pavaduotojas
3. Viktorija ČMILYTĖ-NIELSEN – Komiteto narė
4. Justas DŽIUGELIS – Komiteto narys
5. Sergejus JOVAIŠA – Komiteto narys
6. Algimantas SALAMAKINAS – Komiteto narys
7. Rokas ŽILINSKAS – Komiteto narys

KOMITETO SUDĖTIS (nuo 2017-06-22)

1. Valerijus SIMULIK – Komiteto pirmininkas
2. Leonard TALMONT – Komiteto pirmininko pavaduotojas
3. Viktorija ČMILYTĖ-NIELSEN – Komiteto narė
4. Justas DŽIUGELIS – Komiteto narys
5. Sergejus JOVAIŠA – Komiteto narys
6. Andrius NAVICKAS – Komiteto narys
7. Algimantas SALAMAKINAS – Komiteto narys

KOMITETO BIURAS

1. Jolanta Savickienė - vedėja
2. Eglė Gibavičiūtė - patarėja
3. Rūta Ragaliauskienė - patarėja
4. Inga Ališauskienė – padėjėja
5. Jūratė Mikulskienė – padėjėja

I. BENDRA INFORMACIJA

1. Įstatymų ir kitų teisės aktų projektų svarstymas		
1.1.	Seimo pavedimai komitetui	29
	Iš jų kaip pagrindiniam komitetui	5
	kaip papildomam komitetui	24
Europos Sąjungos reikalų svarstymas		
1.2.	Dėl pagal teisėkūros procedūrą priimamo akto projekto atitikties subsidiarumo principui	3
1.3.	Dėl Lietuvos Respublikos pozicijos dėl pasiūlymo priimti Europos Sąjungos teisės aktą arba dėl kito Europos Sąjungos dokumento	6
1.4.	Dėl pasiūlymo priimti Europos Sąjungos teisės aktą arba dėl kito Europos Sąjungos dokumento	6
2. Posėdžiai ir klausymai		
2.1.	Komiteto posėdžiai	19
	Iš jų: išvažiuojamieji	-
2.2.	Klausymai	-
2.3.	Komiteto iniciatyva sudarytos darbo grupės teisės aktų projektų rengimui	-
3. Parlamentinė kontrolė		
3.1.	Svarstyta parlamentinės kontrolės klausimų	13
4. Pareiškimų ir raštų nagrinėjimas		
4.1.	Gauta pareiškimų, raštų ir kitų dokumentų	iki 2017.08.24 633
4.2.	Parengta atsakymų ir raštų	iki 2017.08.24 289
5. Renginiai		
5.1.	Surengta konferencijų, seminarų, diskusijų, pasitarimų, susitikimų, kitų renginių	14
6. Tarptautiniai ryšiai		
6.1.	Surengta vizitų	-
6.2.	Priimta delegacijų	1

II. PRIIMTI TEISĖS AKTAI

Siekdamas įgyvendinti Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatyme nustatytus nuostatas, taip pat palaikyti religinės bendrijos dvasinį, kultūrinį ir socialinį palikimą 2017 m. kovo 30 d. Seimas priėmė nutarimą „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Lietuvos naujajai apaštalų bažnyčiai“ Nr. XIII-269. Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatyme nustatyta, kad religinės bendrijos gali būti valstybės pripažintos kaip Lietuvos istorinio, dvasinio ir socialinio palikimo dalis, jeigu jos palaikomos visuomenės ir jų mokymas bei apeigos neprieštaruja įstatymams ir dorai.

Gegužės 4 d. Seimas priėmė Baudžiamojo kodekso 169, 170 ir 170¹ straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-343. Įstatymas papildo Baudžiamojo kodekso 169–170¹ straipsniuose nurodytų

nusikalstamų veikų sudėtis, jose numatant neįgalumo ir amžiaus požymius, baudžiamojo įstatymo kontekste laikytinus atskirais ir savarankiškais diskriminavimo, niekinimo, diskriminacijos ar smurto kurstymo arba neapykantos skatinimo pagrindais.

Gegužės 11 d. Seimas priėmė Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo Nr. VIII-947 5, 6 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-364 ir Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 7 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIII-365, kuriais aiškiai įtvirtinama darbdavio prievolė apsaugoti siekiančius įsidarbinti asmenis nuo priekabiavimo ir seksualinio priekabiavimo. Galimo priekabiavimo ar seksualinio priekabiavimo veiksmai, nukreipti į siekiantį įsidarbinti asmenį, iki šiol įstatymiškai nebuvo reglamentuoti.

III. EUROPOS SĄJUNGOS IR TARPTAUTINĖ TEISĖ

2017 m. kovo 29 d. posėdyje Žmogaus teisių komitetas svarstė Europos Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl teisės į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje, kuriuo panaikinama Direktyva 2002/58/EB (Reglamentas dėl privatumo ir elektroninių ryšių) Nr. COM(2017)10. Siūlomą reglamentu siekiama sustiprinti pagarbą teisei į privatumą, komunikacijos slaptumą ir asmens duomenų apsaugą. Komitetas, išanalizavęs pateiktą pasiūlymą nusprendė, kad pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą ir pritarė Susisiekimo ministerijos 2017-02-24 parengtai Lietuvos Respublikos pozicijai Nr. POZ-111.

2017 m. kovo 29 d. posėdyje Vidaus reikalų ir Užsienio reikalų ministerijų atstovai pristatė Žmogaus teisių komitetui šias Europos Komisijos pateiktas ataskaitas:

- Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Penktoji pažangos, padarytos įgyvendinant ES ir Turkijos pareiškimą, ataskaita“ Nr. COM/2017/204,
- Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Dešimtoji perkėlimo į Europos Sąjungą ir perkėlimo Europos Sąjungos viduje ataskaita“ Nr. COM/2017/202,
- Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Trečioji pažangos ataskaita dėl partnerystės su trečiosiomis šalimis pagal Europos migracijos darbotvarkę“ Nr. COM/2017/205,

- Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Antroji pažangos ataskaita dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos tarnybų veiklos“ Nr. COM/2017/201,

- Komisijos komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai „Pirmoji Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės metinė ataskaita“ Nr. COM/2017/130.

Žmogaus teisių komitetas, susipažinęs su pateiktais dokumentais ir išklauses atsakingų valstybės institucijų pateiktą informaciją apie pažangą įgyvendinant Europos Sąjungos migracijos darbotvarkės priemones, nusprendė Komiteto išvadų šiais klausimais nepriimti.

2017 m. balandžio 26 d. posėdyje Komitetas svarstė Europos Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, įstaigoms, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB Nr. COM/2017/8. Šiame pasiūlyme nustatomos asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, įstaigoms, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir laisvo šių duomenų judėjimo taisyklės. Komitetas, išnagrinėjęs Pasiūlymą ir atsižvelgdamas į tai, kad šiuo pasiūlymu bus sustiprintos asmens duomenų subjektų teisės, užtikrinamas asmens duomenų apsaugos taisyklių Europos Sąjungoje nuoseklumas ir sustiprinta pagarba teisei į privatumą, nusprendė, kad pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą ir pritarė Teisingumo ministerijos 2017-01-31 parengtai Lietuvos Respublikos pozicijai Nr. POZ-47.

2017 m. gegužės 24 d. posėdyje Komitetas svarstė Europos Komisijos komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai „Vaikų migrantų apsauga“ Nr. COM/2017/211. Šio Komunikato tikslas – pateikti suderintų ir veiksmingų priemonių, kuriomis būtų galima pašalinti svarbias su apsauga susijusias spragas ir užtikrinti nelydimų nepilnamečių, atvykusių į Europą priėmimo ir procedūrinės garantijas, jų atžvilgiu priimti tvarius sprendimus. Komitetas, susipažinęs su Komunikate pateiktomis rekomendacijose, atkreipė atsakingų Lietuvos Respublikos institucijų dėmesį į tai, kad teisinis reglamentavimas Lietuvoje ne visiškai atitinka Europos Komisijos rekomendacijas dėl už vaiko apsaugą atsakingo asmens dalyvavimo nuo pat vaiko tapatybės nustatymo ir registravimo etapo pradžios bei daugiadalykių neinvazinių procedūrų, nustatant nelydimo nepilnamečio amžių, nebuvimo. Komitetas pasiūlė Vyriausybei įvertinti Europos Komisijos pateiktas rekomendacijas ir atitinkamai patobulinti esamą teisinį reglamentavimą Lietuvoje, kad į Lietuvą atvykstančių vaikų migrantų poreikiai būtų užtikrinti visapusiškai laikantis vaiko interesų apsaugos principo.

Taip pat Komitetas apsvartė Komisijos Komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai „Veiksmingesnė grąžinimo politika Europos Sąjungoje. Atnaujintas veiksmų planas“ Nr. COM/2017/200. Komitetas, pritardamas Europos Komisijos Komunikate išvardintiems ateities veiksams, kuriais siekiama didesnio ES grąžinimo sistemos veiksmingumo, pažymėjo, kad visos siūlomos priemonės skatinančios efektyvų nelegalių migrantų grąžinimą turi būti įgyvendinamos visapusiškai laikantis ES Pagrindinių teisių chartijos ir gerbiant žmogaus teises. Komitetas pritarė Vidaus reikalų ministerijos 2017-03-27 parengtai Lietuvos Respublikos pozicijai Nr. POZ-173.

2017 m. birželio 7 d. Komitetas apsvartė Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Dirbančių tėvų ir prižiūrinčiųjų asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros palaikymo iniciatyva“ Nr. COM/2017/252. Komitetas, pritardamas Komisijos siekiui modernizuoti esamą Europos Sąjungos teisinę ir politinę sistemą, kad būtų sudaromos palankesnės sąlygos tėvams ir priežiūros pareigų turintiems asmenims geriau derinti darbo ir priežiūros pareigas, pažymėjo, kad esama vaiko priežiūros atostogų sistema neskatinamas moterų aktyvesnis dalyvavimas darbo rinkoje ir nepakankamai užtikrinamos lygios moterų ir vyrų galimybės darbe ir namuose. Komitetas išsakė nuomonę, kad būtina imtis priemonių skatinančių geresnę profesinio ir asmeninio gyvenimo derinimo pusiausvyrą siekiant padidinti užimtumo lygį, sumažinti skurdą bei socialinę atskirtį. Komitetas paragino Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją iš esmės peržiūrėti esamą vaiko priežiūros atostogų sistemą ir kompleksiskai spręsti darbo ir šeimos gyvenimo derinimo bei prieinamų kokybiškų socialinių paslaugų klausimus, o taip pat mažinti ekonomines paskatas nedirbti.

Taip pat Komitetas apsvartė Pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tėvų ir prižiūrinčiųjų asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2010/18/ES Nr. COM/2017/253. Pasiūlymo dėl direktyvos bendrasis tikslas – užtikrinti vyrų ir moterų lygybės dėl galimybių darbo rinkoje ir požiūrio darbe principo įgyvendinimą. Komitetas, išnagrinėjęs Pasiūlymą ir įvertinęs Pasiūlymo aiškinamajame memorandume bei poveikio vertinime išdėstytus argumentus dėl teisinio pagrindo pasirinkimo, argumentus dėl pasiūlymų atitikimo subsidiarumo ir proporcingumo principams, taip pat poveikį pagrindinėms teisėms, mano, kad nėra galimo prieštaravimo subsidiarumo principui. Tačiau Komitetas nusprendė, kad pasiūlymas galimai prieštarauja proporcingumo principui, nes abejojama ar nėra alternatyvių priemonių Pasiūlymo tikslams pasiekti, ar Pasiūlyme numatytos priemonės yra tinkamiausias ir efektyviausias būdas pasiekti nustatytų tikslų. Komitetas pritarė

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2017-05-30 d. parengtai Lietuvos Respublikos pozicijai Nr. POZ-279.

2017 m. birželio 7 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pristatė Komitetui Europos Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „Direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų įgyvendinimo valstybėse narėse ataskaita“ Nr. COM/2017/254. Atsižvelgiant į tai, kad šis Europos Komisijos dokumentas yra informacinio pobūdžio ir dėl jo nėra rengiama LR pozicija, Komitetas nusprendė išvados dėl šio dokumento nepriimti.

IV. PARLAMENTINĖ KONTROLĖ

Kovo 10 d. posėdyje Komiteto narys J. Džiugelis informavo, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija vykdo institucinę restruktūrizaciją globos ir slaugos srityje. Šio proceso rezultate turėtų būti įsteigtas asmeninio asistento institutas, kuris jau sėkmingai veikia Latvijoje. Šį klausimą kuruoja trys ministerijos - Socialinės apsaugos ir darbo, Sveikatos ir Švietimo ir mokslo ministerijos, tačiau procesas vyksta vangiai. Komitetas pavedė Komiteto nariui Justui Džiugeliui šiuo klausimu inicijuoti parlamentinę kontrolę.

Kovo 13 d. Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininkas Valerijus Simulikas kartu su Seimo kontrolieriais lankėsi Marijampolėje, susitiko su Marijampolės miesto meru Vidmantu Braziu, administracijos vadovu Sigitu Valančiumi, kitais savivaldybės vadovais. Susitikimo metu aptartos viešojo administravimo paslaugų teikimo gyventojams kokybės užtikrinimo galimybės ir problemos. Seimo kontrolieriai sistemingai vizituoja Lietuvos savivaldybes, siekdami įgyvendinti Konstituciją ir Seimo kontrolierių įstatymu nubrėžtus tikslus - ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms. Seimo kontrolieriai taip pat vykdo nacionalinę kankinimų prevenciją laisvės apribojimo vietose pagal Konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą fakultatyvų protokolą. Savivaldybės patalpose vyko gyventojų priėmimas, po to susitikimas su Jono Totoraičio progimnazijos bendruomene, vizitas Marijampolės pataisos namuose.

Kovo 15 d. posėdyje Žmogaus teisių komitetas, vykdydamas parlamentinę kontrolę, svarstė Vši „Socialinės partnerystės centras“ ir kitų nevyriausybinių organizacijų kreipimąsi „Dėl socialinių įgūdžių ugdymo pamokų bendrojo lavinimo mokyklose įvedimo“. Šiuo metu

socialinius įgūdžius lavinančios programos taikomos ne visose mokyklose, jos taikomos nenuosekliai, už programas sumokami dideli pinigai, tačiau trūksta jas įgyvendinti pasirengusių, norinčių ir galinčių kompetentingų mokytojų. Komitetas nusprendė kreiptis į Švietimo ir mokslo ministeriją su prašymu pateikti komitetui turimą informaciją ir tyrimus apie Šiaurės šalių ir kitų valstybių gerą patirtį, ugdant vaikų socialinius įgūdžius. Susipažinęs su gerą patirtimi, Komitetas spęs, ar reikalingi papildomi veiksmai ar sprendimai, kurie pasitarnautų efektyvesniam socialinių įgūdžių ugdymui.

Komitetas, gavęs p. Ž. Ž. skundą dėl smurto artimoje aplinkoje, kreipėsi į institucijas su prašymu išnagrinėti skundą dėl galimo pareigūnų pareigų neatlikimo gavus pranešimą apie smurto atvejį artimoje aplinkoje, kurioje auga vaikai. Komitetas kreipėsi į Policijos departamentą, Generalinį prokurorą, Vaiko teisių apsaugos kontrolierę. Po kurio laiko p. Ž. Ž. Informavo Komitetą, kad po Komiteto kreipimosi, buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas ir jam bei jo vaikams, įvertinus situaciją, buvo pritaikytos apsaugos priemonės.

Žmogaus teisių komitetas gavo Žmogaus teisių stebėjimo instituto kreipimąsi, kuriame pateiktas siūlymas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme įtvirtinti galimybę gauti antrinę teisinę pagalbą asmenims, neatsižvelgiant į turtą ir pajamas ir nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų, kai nukentėjusieji, remiantis Nusikaltimų aukų teisių direktyva¹, priskiriami pažeidžiamų nukentėjusiųjų kategorijai – yra prekybos žmonėmis, smurto dėl lyties, artimųjų smurto, seksualinio smurto ar išnaudojimo aukos. Kovo 19 d. posėdyje Komitetas nusprendė kreiptis į Vyriausybę su prašymu išnagrinėti kreipimąsi ir įvertinti tikslingumą parengti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pataisas, kuriomis būtų užtikrinama nemokama antrinė teisinė pagalba prekybos žmonėmis, smurto dėl lyties, artimųjų smurto, seksualinio smurto ar išnaudojimo aukoms. Komitetas gavo Teisingumo ministerijos raštą, kuriame pritaria būtinybei užtikrinti efektyvią nukentėjusiųjų nuo nusikalstamų veikų teisių apsaugą ir jų gynimą, o taip pat informavo, kad ministerija kreipėsi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą prašydama, atsižvelgiant į turimus statistinius duomenis apie baudžiamųjų bylų, kuriose nukentėjusiesiems teikiama antrinė teisinė pagalba, skaičių, atlikti paskaičiavimus dėl galimo papildomo lėšų poreikio.

Balandžio 5 d. posėdyje Komitetas aiškinosi, kaip yra įgyvendinamas 2016 m. rugsejo 21 d. Seimo nutarimas „Dėl apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje užtikrinimo“ Nr. XII-2629. Seimo nutarime yra išdėstyti pasiūlymai Vyriausybei ir ministerijoms dėl būtinų priemonių

---

smurto artimoje aplinkoje, taip pat ir smurto prieš vaikus, prevencijai užtikrinti, šio latentinio nusikaltimo identifikavimui bei aukų apsaugai. Posėdyje dalyvavo Vyriausybės kanceliarijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Teisingumo, Švietimo ir mokslo, Vidaus reikalų, Sveikatos apsaugos ministerijų, Policijos departamento, Statistikos departamento, Lietuvos savivaldybių asociacijos, nevyriausybinų organizacijų atstovai. Dalis Seimo nutarimu patvirtintų siūlymų, susijusių su reikalingų dokumentų parengimu, yra įgyvendinti arba įgyvendinami. Taigi, tikimasi ir praktinių rezultatų užtikrinimo. Įvykdytas Seimo nutarimo punktas, kuriuo siūlyta Vidaus reikalų ministerijai parengti instrukcijas ir anketas, kuriomis galėtų naudotis į smurto artimoje aplinkoje vietą atvykę pareigūnai. Parengtos smurto prieš vaikus diagnostikos metodinės rekomendacijos sveikatos priežiūros specialistams, planuojama parengti smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijus. Tačiau išlieka problema – nesukurtas aiškus institucijų koordinuotų veiksmų mechanizmas, nėra iki galo įgyvendintas Seimo nutarimo punktas, kuriuo siekiama užtikrinti statistinių duomenų, reikalingų smurto artimoje aplinkoje stebėsenai vykdyti, rinkimą ir analizę. Taip pat išlieka smurtą patyrusio asmens apsaugos priemonių taikymo problema. Komitetas toliau aiškinsis galimybes Lietuvoje reglamentuoti vadinamojo policijos orderio institutą, numatyti pagreitintą bylos nagrinėjimą, kai aplinkybės yra aiškios, kitu atveju užtikrinti nukentėjusiojo apsaugą, kreipiantis į teismą dėl kardomosios priemonės, kuria būtų apsaugotas smurtą patyręs asmuo, skyrimo.

Kiekvienoje Seimo pavasario sesijoje Komitetas išklauso Seimui atskaitingų institucijų praėjusiųjų metų veiklos ataskaitas. 2016 metų ataskaitas pristatė Seimo kontrolieriai Augustinas Normantas ir Raimondas Šukys, Vaiko teisių apsaugos kontrolierė Edita Žiobienė, Lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinė direktorė Teresė Birutė Burauskaitė.

Taip pat Komitetas balandžio 19 d. apsvaustė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. veiklos ataskaitą ir jai pritarė.

Žmogaus teisių komitetas, vykdydamas parlamentinę kontrolę, gegužės 3 d. posėdyje išklauzė informaciją dėl valstybinio audito ataskaitos „Ar užtikrinamas būsto prieinamumas mažas pajamas gaunantiems gyventojams“. Komitetas konstatavo, kad būtini kardinalūs pokyčiai būsto prieinamumo politikoje. Posėdyje aptarta situacija, kai stojimas į eilę socialiniam būstui gauti, motyvuoja žmogų nedirbti. Nustatytas maksimalus pajamų dydis, norint įsigyti socialinį būstą, yra nepagrįstai mažas. Būstas tampa neprieinamas daugeliui neįgaliųjų, nes jų gaunama, nors ir nedidelė parama dėl negalios, dažniausiai viršija maksimalų pajamų dydį, pretenduojant į

socialinį būstą. Vykdydama Europos socialinę chartiją ir siekdama veiksmingai įgyvendinti socialinės paramos teisę, Lietuva turi užtikrinti, kad kiekvienas asmuo, kurio pajamos yra labai mažos, gautų reikiamą paramą. Viena svarbiausių tokios paramos formų yra parama būstui įsigyti ar išsinuomoti. Valstybės kontrolė, siekdama tobulesnės valstybės paramos aprūpinant būstu nepasiturinčius gyventojus, taip pat siekdama, kad valstybės politika šioje srityje būtų integrali, kad sprendimai būtų priimami vadovaujantis gero valdymo principais, kad spartėtų būsto prieinamumas jo laukiantiems gyventojams, pateikė rekomendacijas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, kuri formuoja paramos būstui išsinuomoti politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, socialinės paramos programų lėšas paskirsto savivaldybėms. Komitetas kreipėsi į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją su siūlymu parengti įstatymų pakeitimus, įgalinančius savivaldybes nuomotis būstą rinkoje ir pernuomoti tokį būstą pažeidžiamoms asmenų grupėms, taip pat imtis kitų priemonių, kurios būstą padarytų labiau prieinamą Lietuvos gyventojams. Prie šio klausimo Komitetas nusprendė grįžti rugsėjo mėnesį.

Birželio 28 d. Komitetas posėdyje aptarė dabartinę asmenų, išėjusių iš įkalinimo įstaigų, situaciją Lietuvoje. Į posėdį buvo pakviesti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Kalėjimų departamento, Savivaldybių asociacijos ir Carito atstovai. Išklaušęs pasisakymus, Žmogaus teisių komitetas konstatavo, kad nėra sukurtos jokios reintegracijos sistemos, nėra koordinuoto kompleksinio veikimo teikiant resocializacijos pagalbą iš įkalinimo įstaigų grįžusiems asmenims – tai neišvengiamai daro įtaką pakartotiniam nusikalstamumui. Komitetas nusprendė grįžti prie šio klausimo svarstymo rudens sesijoje, telkiant nevyriausybinę organizaciją, Teisingumo ministerijos, Kalėjimų departamento, socialinės apsaugos srities atstovus koordinuotų sprendimų paieškai.

V. PILIEČIŲ IR VISUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ SKUNDAI, PAREIŠKIMAI, PASIŪLYMAI, VALSTYBINIŲ INSTITUCIJŲ RAŠTAI IR KITA KORESPONDENCIJA

Per ataskaitinį laikotarpį Komitetas gavo įvairaus pobūdžio piliečių laiškų, skundų, pareiškimų ir valstybės institucijų raštų. Didžiausias gaunamų skundų skaičius buvo iš laisvės atėmimo vietų. Skundžiamasi dėl sveikatos priežiūros, dėl leidžiamų įsigyti ir turėti maisto produktų, būtinausių higienos reikmenų ir kitų daiktų, skundžiami laisvės atėmimo vietų administracijos pareigūnų veiksmai.

VI. KOMITETO SURENGTOS KONFERENCIJOS, SUSITIKIMAI, KITI RENGINIAI IR INICIATYVOS

Komitetui bendradarbiaujant su Nacionaliniu socialinės integracijos institutu kovo 22 d. Seime buvo suorganizuotas renginys „Gyvoji biblioteka“, skirtas Tarptautinei rasinės diskriminacijos panaikinimo dienai.

2017 m. balandžio 21 d. Žmogaus teisių komitetas, Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamentas, Europos informacijos biuras ir Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių komisaro biuras surengė konferenciją „Pabėgėlių konvencijai Lietuvoje 20 metų. Pabėgėlių apsaugos Lietuvoje pažanga, iššūkiai bei ateitis“, kurioje buvo nagrinėjami pabėgėlių apsaugos klausimai Lietuvoje, pasauliniame bei ES kontekste. Konferencija buvo organizuojama minint 1951 m. Konvencijos dėl pabėgėlių statuso ir jos 1967 m. protokolo ratifikavimo Lietuvoje 20-metį.

Balandžio 24 d. Seimo Žmogaus teisių komitetas kartu su Policijos departamentu prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos surengė konferenciją „Smurto artimoje aplinkoje prevencija, institucijų vaidmuo ir konkretūs veiksmai“. Konferencijos metu buvo pristatyta projekto „Lietuvos ir Norvegijos policijos bendradarbiavimas ir gebėjimų stiprinimas kovojant su smurtu artimoje aplinkoje ir smurtu lyties pagrindu“ rezultatai.

Žmogaus teisių komitetas kartu su Mykolo Romerio universitetu balandžio 28 d. surengė konferenciją „Ar tapti globėju vis dar iššūkis“.

Gegužės 5 d. Seimo Žmogaus teisių komitetas ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba surengė apskritojo stalo diskusiją „Translyčių asmenų žmogaus teisių užtikrinimo perspektyvos Lietuvoje“. Diskusijoje aptartos translyčių asmenų teisių užtikrinimo aktualijos Lietuvoje, Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo *L. prieš Lietuvą* įgyvendinimas, pristatyti tarptautiniai žmogaus teisių standartai ir geroji Europos praktika užtikrinant bei reglamentuojant translyčių asmenų teises įstatymu.

Gegužės 10 d. Žmogaus teisių komiteto pirmininkas Valerijus Simulikas susitiko su Ukrainos Rados nare, Liaudies fronto partijos bei Tvarkos ir procedūrų komiteto atstove Svitlana Voitsekhovka. Susitikime dalyvavo Ukrainos Verkhovna Rada sekretoriato Žmogiškųjų išteklių departamento vadovas Vitalii Maksimiak, RADA programos lyčių lygybės ekspertė Olena Suslova bei Ukrainos ambasados Lietuvos Respublikoje pirmasis sekretorius Andriy Buriak.

Ukrainos delegacija domėjosi Lietuvos gerąja patirtimi lyčių lygybės bei apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje klausimais.

Gegužės 10 d. Romų bendruomenės pirmininkas Išvanas Kvik pristatė Komitetui Romų bendruomenės integracijos perspektyvų ir aktualių problemas.

Gegužės 11 d. Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininkas Valerijus Simulikas susitiko su Australijos žmogaus teisių komisaru Edvardu Santau (Edward Santow). Susitikimo metu buvo pristatyti Australijos prioritetai žmogaus teisių srityje, Nacionalinės žmogaus teisių institucijos veikla bei aptartos galimos bendradarbiavimo ir gerosios patirties pasidalinimo perspektyvos.

Gegužės 29 d. Žmogaus teisių ir Socialinių reikalų ir darbo komitetai kartu su Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba surengė apskritojo stalo diskusiją „Efektyvus karjeros ir vaiko priežiūros derinimas“, skirtą aptarti Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme numatytą vaiko priežiūros modelį ir alternatyvų vaiko priežiūros siūlymą, kuris leistų moteriai ar vyrui palankiomis sąlygomis jau pirmais vaiko auginimo metais sugrįžti į darbo rinką.

Gegužės 31 d. Tarptautinės vaikų gynimo dienos (birželio 1-osios) išvakarėse Seimo Žmogaus teisių komitetas surengė spaudos konferenciją tema „Išgirskime vaikų balsą“. Renginį pradėjęs komiteto pirmininkas Valerijus Simulikas pažymėjo pagrindinį Vaiko teisių konvencijos bruožą – su kiekviena konvencijos nuostata yra išreiškiama pagarba vaikui. Spaudos konferencijoje buvo pristatyti organizacijos „Gelbėkit vaikus“ užsakymu UAB „Spinter tyrimai“ atlikto tyrimo „Jaunas balsas 2017“ rezultatai.

Birželio 1 d. Žmogaus teisių komitetas pažymėjo Tarptautinę vaikų gynimo dieną – surengdamas vaikų konferenciją „Lietuvos vaikų balsas“. Renginys buvo organizuotas didžiausią dėmesį skiriant Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje įtvirtintoms vaiko dalyvavimo ir saviraiškos teisėms ir laisvėms.

Birželio 7 d. Žmogaus teisių komitete Seimo kontrolierių įstaigos atstovai pristatė Nacionalinės žmogaus teisių institucijos veiklos gaires. Šių metų kovo mėnesį Seimo kontrolierių įstaiga, po ilgų kruopštaus pasirengimo metų, tapo akredituota Nacionaline žmogaus teisių institucija. Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja 1993 m. rezoliucijoje Nr. 48/134 paskatino valstybes nares steigti nacionalines žmogaus teisių institucijas. Vienas svarbiausių

nacionalinės žmogaus teisių institucijos tikslų – pasisakyti įvairiais žmogaus teisių klausimais ir, bendradarbiaujant su visuomene, kelti aktualias žmogaus teisių problemas, atlikti kitas pagrindines nacionalinės žmogaus teisių institucijos funkcijas.

Birželio 7 d. Lietuvos žmogaus teisių centro direktorė Birutė Sabatauskaitė Komitete pristatė tyrimo „Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, kaip nacionalinė lygybės institucija: teisinis reglamentavimas ir veikla“.

Birželio 16 d. Žmogaus teisių komitetas surengė tarptautinę konferenciją „Stambulo konvencijos ratifikavimas – kas pasikeistų?“. Renginyje buvo siekiama išsiaiškinti Stambulo konvencijos tikslus ir galimas teisines bei socialines pasekmes Lietuvos visuomenei, ratifikavus šią konvenciją.

Komiteto pirmininkas

Valerijus Simulik